

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการสร้างชุดการสอนการสนทนาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาได้แยกกล่าวไว้ 3 ตอน คือ การสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา ชุดการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน การสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน ได้มีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งได้แก่ (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526, หน้า 21)

1. วิธีไวยากรณ์และแบบแปล (Grammar-Translation Method)
2. วิธีตรง (Direct Method)
3. วิธีฟังและพูด (Audio-Lingual Method)
4. แนวการสอนแบบการรับรู้ (Cognitive Approach)
5. การสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning)
6. การสอนภาษาแบบเงียบ (The Silent Way)
7. การสอนภาษาแบบเอกัตภาพ (Individualized Instruction)
8. แนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach)

ในการสอนแต่ละแบบนั้น มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันออกไป ทั้งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงของสังคม และปรัชญาการเรียนรู้ที่นำมาใช้กัน ซึ่งนักการศึกษาของไทยก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมตลอดมา จนในปัจจุบันเชื่อกันว่าการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้มากที่สุด โดยผู้เรียนเห็นประโยชน์

และได้มีโอกาสนำไปใช้จริง จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศระดับชั้นประถมศึกษาจึงกำหนดให้เป็นวิชาเลือก เนื้อหาที่นำมาสอนจะจัดอยู่ในลักษณะของภาษาพูด เป็นภาษาที่ใช้สื่อความหมายในชีวิตประจำวันอย่างง่าย ๆ และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียน บทบาทของครูจะเปลี่ยนไปในลักษณะเป็นผู้คอยควบคุม ดูแล ให้ความช่วยเหลือ

วิธีการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่นี้ จึงเป็นการสอนภาษาอังกฤษที่ให้ผู้เรียนเรียนจากภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันกันจริง ๆ วิธีสอนไม่ได้เน้นที่กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ คำศัพท์ แต่จะให้ผู้เรียนได้เรียนแบบสังเคราะห์ (Synthesis) คือรับเข้าไว้ทั้งประโยคไม่มีการแยกแยะว่าคำไหนจะเรียกว่าอะไร ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาที่มีผลต่อการเรียนการสอนข้อหนึ่งก็คือ การเรียนแบบรวม-แยกรวม (Whole-part-whole learning) ที่มีความเชื่อว่าการเรียนสิ่งใดถ้าได้มองเห็นส่วนใหญ่มากกว่าจะเรียนได้ดีกว่าเห็นหรือเรียนส่วนย่อยของสิ่งนั้นทีละส่วน เพราะการได้เห็นส่วนใหญ่นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยเหล่านั้น (เสาวณีย์ ลิกขานันท์, 2528, หน้า 61) และกิจกรรมการเรียนการสอนยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่เรียนมา สำหรับเนื้อหาในบทเรียนแต่ละบทนั้นจะเสนอเนื้อหาในลักษณะบทสนทนา โดยจะเน้นเกี่ยวกับการใช้คำสั่ง คำขอร้อง การสอบถาม การสัมภาษณ์อย่างง่าย ๆ และฝึกอธิบายอย่างง่าย ๆ ได้ นอกจากนั้นยังฝึกการใช้กริยาทำทาง สื่อนำให้เหมาะสมกับสถานการณ์จริง มีการฝึกใช้รูปแบบคำถาม คำขอร้อง การสอบถาม ฯลฯ ขึ้น ๆ กัน ควบคู่ไปกับการสอนคำศัพท์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ และเกิดความสนใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และการเรียนที่ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์การเรียนที่จัดให้จะทำให้เขารู้สึกสนุกสนาน สำหรับทางด้านคำศัพท์ต่าง ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้และจำได้ในที่สุด

จากแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่นี้ที่กล่าวมานั้น เป็นแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมาย (ดวงเดือน แสงชัย, 2530, หน้า 8) และหนังสือที่ใช้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ที่คณะกรรมการหลักสูตรและสื่อการเรียน ได้เขียนขึ้นนั้นก็องแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อความหมาย (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526, หน้า 52)

แนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach)

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายเป็นแนวการสอนที่อิงหลักการของหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึนึกคิด (Functional Notional Syllabus) คือเป็นหลักสูตรที่เน้นหน้าที่ของภาษา (Function) ในการแสดงออกซึ่งความรู้สึนึกคิด (Notions) โดยเอาภาษามาแยกแยะว่าทำหน้าที่อะไรได้บ้าง แล้วจึงสอนการใช้ภาษานั้น ๆ แก่ผู้เรียน การสอนแบบนี้เป็นการนำเอาภาพรวมของภาษา (global Language) มาให้ผู้เรียนได้รับรู้ คือเอาภาษาในบริบทมาสอน ไม่ได้แยกแยะภาษาออกจากบริบทเหมือนกับการสอนในหลักสูตรโครงสร้างและไวยากรณ์ ทั้งนี้ด้วยที่นักการศึกษาเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร หรือสื่อความหมายแก่กันและกัน จึงรวบรวมหน้าที่ของภาษาที่มีประโยชน์บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ โดยพิจารณาว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศควรจะสามารถติดต่อกับเจ้าของภาษาได้อย่างถูกต้อง คือสามารถแสดงออกในด้านความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นในปี ค.ศ.1971 สภายุโรป (Council of Europe) จึงได้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญให้ทำการพัฒนาการสอนภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร ต่อมาในปี ค.ศ.1976 วิลคินส์ (Wilkins) จึงได้เผยแพร่ หลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อความรู้สึนึกคิด (Functional Notional Syllabus) หลักสูตรนี้ได้ประมวลเนื้อหาทางภาษาที่ยึดหน้าที่ของภาษาและจุดประสงค์ที่ผู้ใช้ภาษาต้องการแสดงออกในแต่ละครั้ง การประมวลเนื้อหาอาศัยหลักทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาและภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยหลักการของหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึนึกคิดนี้ จะจัดบทเรียนแยกไว้เป็นบทสื่อ คือกำหนดสถานการณ์ขึ้นมา แล้วใช้ประโยคที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โอกาส และบุคคลมาใช้สนทนา วิธีการสอนเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคลที่ตนติดต่อกับ บทเรียนจึงมิได้ยึดถือเนื้อหาทางไวยากรณ์เป็นหลัก แต่จะยึดจุดประสงค์ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและเรียนเนื้อหาทางไวยากรณ์ไปพร้อม ๆ กัน ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาโต้ตอบกันไปมา มีการฝึกทักษะทางภาษาจนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว มีการฝึกเกี่ยวกับมารยาทใน

การพูด การเลือกใช้คำศัพท์และสำนวนที่ถูกต้องตามสถานการณ์ โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดแสดงท่าทางประกอบในขณะที่พูดเพื่อให้การใช้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติและให้ความหมายที่ชัดเจนขึ้น ในด้านการสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์และการออกเสียงจะบรรจุไว้ในบทเรียนเท่าที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้ซึ่งในชั้นการเริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะกำหนดให้เรียนในวงคำศัพท์ประมาณ 800 คำ แต่สามารถใช้สนทนาโต้ตอบเพื่อแสดงความต้องการของตนได้ การเรียนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะยึดหลักการที่พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปริมาณเนื้อหาที่เรียนไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างแท้จริงของผู้เรียนทั้งในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง
2. ในการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนจะอาศัยกลุ่มเป็นศูนย์กลางในการฝึกและใช้ภาษา ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและป้อนงานให้แก่กลุ่มทำ
3. การเรียนการสอนอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียนรู้
4. การประเมินผลการเรียน วัดได้จากความสามารถในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คล้ายกับสถานการณ์ที่ตนประสบในการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525, หน้า 3)

การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อความหมาย เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสนทนาโต้ตอบ หรือโต้แย้ง ออกความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้ และสามารถเขียนอย่างต่อเนื่องกันได้ การเรียนการสอนควรดำเนินไปตามขั้นตอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารหรือการสื่อความหมาย ดังนี้ คือ (สุมิตรра อังวัฒนกุล, หน้า 112-115)

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกใช้ภาษาในลำดับถัดไป การเสนอเนื้อหาจะเน้นที่การให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาด้วย
2. ขั้นการฝึก (Practice) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก โดยทั่วไปการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน การฝึกแบบควบคุมนี้ ในขั้นเริ่มแรกมักใช้การฝึกแบบกลไก (Mechanical Drills)

หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำ ๆ (Repetition Drill) ตามตัวอย่างจนสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) เป็นขั้นตอนการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกโดยทั่วไปมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้ช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปมากน้อยเพียงไร นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วมาใช้ ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่และสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาอีกด้วย

กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือการสื่อความหมาย

สมิตรา อังวัฒนกุล (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้ การสอนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือกิจกรรมในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาอย่างมีความหมาย จะส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาต่างประเทศเห็นพ้องกันว่า กิจกรรมเป็นหัวใจของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และนักการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศจำนวนมาก ได้เสนอกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ โดยได้จัดแบ่งกิจกรรมตามทักษะที่เป็นจุดเน้น และจัดแบ่งกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการใช้ภาษา

ประเภทของกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือการสื่อความหมาย

1.1 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือสื่อความหมาย ที่เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายหลักของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนภาษานั้น ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และใช้ภาษาได้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ การเลือกใช้กิจกรรมประเภทใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายความจำเป็น และความสามารถของผู้เรียนด้วย การสอนภาษาไม่ใช่ว่าการเน้นเฉพาะทักษะการพูดเพียงอย่าง

เดียว ทักษะอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเท่า ๆ กัน การจัดกิจกรรมควรเอื้ออำนวยแก่การพัฒนาทักษะทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่กิจกรรมที่นำมาใช้อาจจะเน้นบางทักษะมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาในบทเรียนเป็นสำคัญว่าจะเน้นกิจกรรมใดมากหรือน้อย

1.2 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และสถานการณ์การใช้ภาษา

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood 1983: 20-21. อ้างใน สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535, หน้า 123) ได้เสนอกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้หลายแบบ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Activities) และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities)

1.2.1 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเท่าที่ตนสามารถใช้ได้ เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันมากที่สุด ในการทำกิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ หรือเหมาะสมกับสถานการณ์เสมอไป ความสำเร็จในการทำกิจกรรมจะวัดจากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้บรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กิจกรรมที่จัด อาจจัดได้หลายแบบ แต่มีหลักการร่วมกัน คือ ครูต้องกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษา เพื่อหาข้อมูลที่ยังขาด หรือเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.2.2 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยจะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ ดังนั้นในการทำกิจกรรม นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกภาษาเพื่อการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกันแล้ว ผู้เรียนจะต้องเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และบทบาทของตนเองด้วย การทำกิจกรรมนั้น ในขั้นแรก ครูอาจใช้ห้องเรียนปริบททางสังคมก่อน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในเรื่องที่ใกล้ตัว และในสถานการณ์ที่นักเรียนคุ้นเคย หลังจากนั้น จึงจัดให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในบริบทอื่น ที่เป็นสถานการณ์นอกชั้นเรียน เพื่อเตรียมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคมภายนอกต่อไป การฝึกภาษาในบริบทอื่น จะกระทำได้โดยใช้กิจกรรมประเภทบทบาทสมมติ (Role Play) สถานการณ์จำลอง (Simulation) หรือ

กิจกรรมการละคร (Acting) และในการทดลองครั้งนี้กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เลือกใช้คือ กิจกรรมประเภทบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทที่สมมุติขึ้นจากสถานการณ์หนึ่งที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง มาเป็นเครื่องมือในการสอน โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้น และแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาท

องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ

1. สถานการณ์ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่และหัวเรื่องที่สนทนา ผู้สอนจะต้องอธิบายสถานการณ์ หรืองาน (Task) ที่ผู้เรียนจะต้องทำให้สำเร็จ งานที่ทำงานจะมีความยากง่ายตามระดับของผู้เรียน
2. บทบาท หมายถึง การมอบหมายบทบาทให้ผู้เรียนสวมบทบาทที่กำหนดให้ ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในบุคลิกภาพ ประสบการณ์ สถานะทางสังคม ปัญหาและความต้องการในบทบาทที่ตนจะแสดง ดังนั้น คำชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทไม่ควรจะละเอียดมากเกินไป เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้พัฒนาบุคลิกภาพ ตามภูมิหลังหรือพฤติกรรมที่ผ่านมา
3. ส่วนที่เป็นประโยชน์สำหรับการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง ส่วนวน วลี คำศัพท์เฉพาะ และรูปแบบของภาษา ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านภาษาศาสตร์สังคม
4. ความรู้พื้นฐานในเนื้อหาของสถานการณ์ หมายถึง ความรู้ทั่วไปที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเกี่ยวกับสถานการณ์ในการแสดง

ชุดการสอน

ชุดการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกอย่างหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ และมีผู้ผลิตขึ้นใช้ในการเรียนการสอนสำหรับวิชาต่าง ๆ มากมาย นับตั้งแต่ต้นปีพุทธศักราช 2516 ที่ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยโดย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ หลังจากนั้นก็ได้แพร่หลายไปยังสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ

และเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งชุดการสอนนั้นมีนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและของไทยได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ดังนี้

กูด (Good. 1973: p 306) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนเป็นโปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู คำแนะนำสำหรับผู้เรียน เนื้อหา แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนไว้อย่างชัดเจน

บราวน์ และคณะ (Brown and other 1977: p 338) ได้ให้ความหมายว่าชุดการสอนเป็นชุดของสื่อแบบประสม สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกล่องหรือในการสอนบางครั้งอาจประกอบไปด้วยสื่อการสอนหลายอย่าง ชุดการสอนบางอย่างอาจประกอบด้วยเอกสารเพียงอย่างเดียว หรือบางชุดอาจจัดเป็นโปรแกรมที่มีบัตรคำสั่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง หรือบางชุดอาจถูกพัฒนาและจัดรวบรวมสื่อที่สัมพันธ์กันเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนหลายระดับได้เรียน

ประติษฐ์ ยวนเจริญ (2520, หน้า 160) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนเป็นการนำเอาระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นิยมจัดเป็นกล่องหรือซองออกเป็นหมวด ๆ ภายในชุดการสอนจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ และสื่อการสอนที่ตรงเนื้อหา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 หน้า 117-118) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนหรือชุดการเรียนเป็นสื่อประสมประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่สอน โดยมีระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

วาสนา ชั่วหา (2525 หน้า 138) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอน เป็นการวางแผน โดยการใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน หรือหมายถึง การใช้สื่อประสมเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

เสาวนีย์ ลิกขานันท์ (2528 หน้า 291) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้นประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลาย ไว้เป็นชุด ๆ เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้

ชม ภูมิภาค (ม.ป.ป. หน้า 100) ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครู และนักเรียน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด กำหนดเนื้อหา วัสดุ และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งของครูและของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึงสื่อประสมประเภทหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน โดยมีระบบการผลิตและการนำเสนอสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งแต่ละชุดจะประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับครู คู่มือครูหรือคู่มือนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อประสม แบบทดสอบ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน

ประเภทของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 หน้า 118) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลง และให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน ชุดการสอนแบบนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรม และการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ยังถือว่าการสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน
2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่น ในการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น
3. ชุดการสอนเอกัตภาพ หรือชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนชุดการสอนรายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนหรือโมดูล
4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่น ต่างเวลากัน มุ่ง

สอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้ามาในชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา เช่น. ชุดการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น

องค์ประกอบของชุดการสอน

องค์ประกอบในการผลิตชุดการสอนนั้นมีการศึกษาหลายท่านได้เสนอไว้ โดยมีรายละเอียดคล้าย ๆ กัน ดังนี้

ชม ภูมิภาค (ม.ป.ป) ได้เสนอองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการสอนซึ่งได้แก่

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก
3. กิจกรรมของครู
4. กิจกรรมของนักเรียน
5. การประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย

วาสนา ชาวหา (2525) ได้เสนอองค์ประกอบหลักของชุดการสอน คือ

1. คำชี้แจง เป็นการอธิบายความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของชุดการเรียนการสอน สิ่งผู้เรียนจะต้องมีมาก่อนเรียนและขอบข่ายของขอบเขตทั้งหมดในชุดการเรียนการสอน
2. จุดมุ่งหมาย ต้องเขียนให้ชัดเจนว่าเมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร
3. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-assessment) เพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และเพื่อทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนมาบ้างหรือยัง
4. การกำหนดกิจกรรม คือการกำหนดแนวทางและกิจกรรมการเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย
5. การทดสอบหลังเรียน (Post-assessment) เป็นการทดสอบหลังจากสิ้นสุดการเรียนแล้ว

การผลิตชุดการเรียนการสอนจะเป็นประเภทใดก็ตาม องค์ประกอบพื้นฐานในการผลิตจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้ (ประหยัต์ จิระวรรณษ์. ม.ป.ป. หน้า 245-246)

1. หัวเรื่อง จะประกอบด้วยชื่อเรื่อง เนื้อหา จุดประสงค์ ระยะเวลาและลักษณะของผู้เรียน เป็นต้น
2. คู่มือ สำหรับผู้ใช้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ให้ได้ทราบแนวปฏิบัติ สิ่งที่จะต้องเตรียมหากจำเป็น
3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อการสอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งแบบฝึกหัด
4. กิจกรรม ได้แก่ แนวทางในการปฏิบัติหรือการกำหนดชั้นการเรียนการสอน
5. การประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบต่าง ๆ จากแบบฝึกหัด หรือการรายงาน

หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการผลิตชุดการสอน

ชุดการสอนนับเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวาง และได้มีการผลิตใช้กันมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการสร้างชุดการสอนได้มีการนำเอาหลักการและทฤษฎีหลายอย่างที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการสร้าง หลักการและทฤษฎีที่นำมาพิจารณาใช้มีดังนี้ (ชม ภูมิภาค ม.ป.ป. หน้า 100-101)

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำเอาหลักจิตวิทยามาใช้ในการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการศึกษาตามเอกัตภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามกำลังความสามารถ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม
2. การนำเอาระบบสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายอย่างที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกันมาใช้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสหลายด้านแบบประสมประสานกัน ซึ่งคล้ายกับวิธีการเรียนรู้ของคนเราในโลกแห่งความจริง
3. การนำเอากระบวนการกลุ่มมาใช้ แต่เดิมนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว โดยครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกฝนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ในการเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ทราบผลการเรียนของตนทันทีทันใด มีการเสริมแรงในทางบวก และได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

5. การนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) มาใช้ในการผลิตชุดการสอน โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน รายละเอียดต่าง ๆ ได้นำไปทดลองปรับปรุงจนมีคุณภาพแล้วจึงนำมาใช้

คุณค่าของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 หน้า 121) ได้สรุปคุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน

ประหยัด จิระวรพงษ์ (ม.ป.ป. หน้า 246) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนไว้ คือ

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการเรียนการสอน เพราะลดเวลาการเตรียมล่วงหน้า
2. ช่วยแก้ปัญหาในกรณีขาดแคลนครู
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้

จริงจากชุดการสอนรายบุคคล และชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม

5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการสอนเอื้อต่อการใช้ทั้งในแง่เวลาและสถานที่

6. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีการบูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสร้างชุดการสอน โดยทั่วไปนั้นจะสร้างขึ้นตามขั้นตอนของระบบ ทั้งนี้เพราะมีขั้นตอนการแก้ปัญหาตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ มีหลักเกณฑ์และสามารถประเมินผลได้ รูปแบบระบบมีผู้ออกแบบไว้หลายรูปแบบด้วยกัน รูปแบบระบบของ พอฟแฟม และ เบเกอร์ (Popham and Baker: 1970) นับเป็นรูปแบบระบบอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้พัฒนาใช้กับการสอนที่ยึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักและคำนึงถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ขั้นตอนของระบบประกอบด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. ทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนเรียน (Pre-assessment)
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการวิเคราะห์งาน และจัดเตรียมกิจกรรม

การเรียนการสอน

4. ประเมินผล
5. ปรับปรุงแก้ไข

การสร้างชุดการสอนในครั้งนี้จะใช้รูปแบบของ พอฟแฟม และ เบเกอร์ เป็นแนวในการสร้าง เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนเหมาะสมกับบทเรียนและเนื้อหา

การเลือกสื่อการสอน

สื่อเป็นทรัพยากรการศึกษาซึ่งเป็นที่รู้จักกันมานาน ปัจจุบันนักการศึกษาทุกระดับก็เห็นความสำคัญของสื่อที่จะนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเลือกสื่อมาใช้ในการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

วิธีการเลือกสื่อการสอน ในการสร้างชุดการสอนก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างชุดการสอนในครั้งนี้ได้นำเอาวิธีการวิเคราะห์เลือกสื่อ

ของ บริกส์ และ เวเกอร์ (Briggs and Wager. 1981) มาใช้ เนื่องจากมีวิธีการเลือกสื่อการสอนที่ใช้จุดประสงค์เป็นตัวชี้แนะ และคัดเลือกสื่อโดยใช้เหตุผลทางด้านการนำเสนอเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนการสอน (Instructional Event) ประกอบ ซึ่งการเลือกสื่อมาใช้ในแต่ละขั้นตอนการสอนนั้นต้องส่งเสริมซึ่งกันและกันจึงเป็นการช่วยป้องกันการใช้สื่อการสอนที่ซ้ำซ้อนกันหรือใช้สื่อมากเกินไปได้ดี

การเลือกสื่อของบริกส์ และเวเกอร์นั้น จะใช้ตารางวิเคราะห์สื่อ (Media Analysis Worksheet) ช่วยในการเลือกสื่อ ดังรูปที่แสดงข้างล่างนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางเลือกสื่อ

จุดประสงค์

คอลัมน์ที่ 1	2	3	4	5	6	7
ขั้นตอน การสอน	สิ่งเร้า	สื่อ ทางเลือก	สื่อเลือก ชั่วคราว	สื่อที่ เลือกจริง	เหตุผล	วิธีเสนอสื่อ

การเลือกสื่อมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดเงื่อนไขของสื่อ โดยพิจารณาในเรื่องของ เวลา ราคา ทัศนคติที่ได้รับ และแหล่งสื่อที่เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้
2. พิจารณาว่าเป็นการสอนรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม
3. จำแนกคุณลักษณะของผู้เรียน
4. จำแนกความสามารถของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับจุดแข็งพฤติกรรมและเนื้อหาวิชาที่เรียน
5. กำหนดขั้นตอนการสอน (คอลัมน์ที่ 1)
2. กำหนดชนิดของสื่อที่นำมาใช้ในแต่ละขั้นตอนการสอน โดยพิจารณาผู้เรียน กิจกรรมการเรียน และลักษณะของสื่อประกอบกัน (คอลัมน์ที่ 2)
3. กำหนดสื่อทางเลือกที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอนการสอน (คอลัมน์ที่ 3)
4. ทำการเลือกสื่อชั่วคราว (คอลัมน์ที่ 4)
5. ทำการทบทวนสื่อที่ได้ทำการเลือกไว้ชั่วคราวอีกครั้ง เพื่อคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ในแต่ละขั้นตอนการสอน แล้วทำการเลือกสื่อที่จะนำไปใช้สอนจริง (คอลัมน์ที่ 5)
6. ให้เหตุผลประกอบในการเลือกสื่อนั้น ๆ ไปใช้ในการสอนจริง (คอลัมน์ที่ 6)
7. เขียนอธิบายการนำเสนอสื่อที่เลือกแล้วในแต่ละขั้นตอนการสอน (คอลัมน์ที่ 7)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานศึกษาวิจัยทางด้านการใช้ชุดการสอนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่ผ่านมานั้น มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ดังนี้

สุพิศรา ยิ่งยืนยง (2520) ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากชุดการสอนที่วิเคราะห์ระบบกับไม่วิเคราะห์ระบบ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแจ้งเจริญตอน จังหวัดชลบุรีจำนวน 120 คน เป็นนักเรียนชาย 65 คน นักเรียนหญิง 55 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่หนึ่งเรียนจาก

การใช้ชุดการสอนที่วิเคราะห์ระบบ กลุ่มทดลองที่สอง เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบ และกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนโดยไม่ใช้ชุดการสอน ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 12 ชั่วโมง แล้วทำการทดสอบ นำคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายคู่ (q Statistic) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนที่วิเคราะห์ระบบ สูงกว่าการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบและไม่ใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ แต่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบกับที่ไม่ใช้ชุดการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รุจา เกววงศ์ (2523) ได้ทำการสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง คำที่เป็นคำถาม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งและทำการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 90/90 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 22 หน่วย แล้วเลือกหน่วยที่ 22 เรื่องคำที่เป็นคำถามมาสร้างเป็นชุดการสอนโดยระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา โดยใช้สื่อประสมช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนจำนวน 1 ชุด จากนั้นนำชุดการสอน ไปทดลองหาประสิทธิภาพตามลำดับชั้นและในการทดลองภาคสนามผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติประจำศูนย์ และทำแบบทดสอบหลังเรียน นำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.0/93.3 และผลการหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนนี้ ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่อง คำที่เป็นคำถามเพิ่มขึ้น

ชินินทร์ ยาระณะ (2530) ทำการผลิตชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และหาประสิทธิภาพชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยทำการผลิตชุดการสอนโดยแบ่งเป็น 5 ระยะ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำไปทดลองสอนกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และผู้ที่มีผลการเรียนภาษาอังกฤษในระดับไม่ดี ณ โรงเรียนบ้านกาดวิทยาคม จำนวน 20 คน ผลปรากฏว่า ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/83 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด (2530) ทำการศึกษา

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 96 คน โดยการสุ่มแบบง่าย จากโรงเรียนที่ครูผู้สอนไม่ได้ศึกษาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท เป็นกลุ่มทดลองและควบคุม จำนวน 4 โรงเรียน โดยสร้างชุดการสอนขึ้นจำนวน 24 ชุด ซึ่งประยุกต์จากวิธีการสร้างชุดการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้เนื้อหาในแบบเรียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทเรียนที่ 11-15 รวม 72 คาบ ทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้ข้อทดสอบฉบับเดียวกัน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบค่าที (T-test) ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่ใช้ชุดการสอนกับนักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนตามปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศนั้น โทมัส อี. มัลลอย (Thomas E. Malloy, 1987) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ หลักการสำหรับยุทธศาสตร์การสอนทางด้านความรู้ความจำ : กรณีศึกษาเกี่ยวกับการสะกดคำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลำดับการเกิดขบวนการเรียนรู้ทางด้านความรู้ความจำของผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ และเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ซึ่งเป็นชุดการสอนที่ปรับมาจากชุดการสอนเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสะกดคำที่ใช้กับการสอนในชั้นเรียนระดับวิทยาลัย ของโรเบิร์ต ดิลท์ (Robert Dilt) โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น จำนวน 25 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเกี่ยวกับการสะกดคำ ใช้เวลาอย่างละ 1 ชั่วโมง ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสะกดคำโดยใช้ภาพประกอบ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนเกี่ยวกับการสะกดคำตามกฎเกณฑ์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลย จากการวิเคราะห์ผลได้แสดงให้เห็นว่า การสะกดคำของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การฝึกสะกดคำใหม่จะมีประสิทธิภาพเฉพาะกับกลุ่มที่ได้รับการฝึกสะกดโดยใช้ภาพประกอบเท่านั้น

อียอนเน (Yvonne, 1980) ได้ทำการวิจัยถึงผลการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีต่อพัฒนาการของทักษะการฟัง-พูด กับนักเรียนชาวเยอรมันที่ศึกษาอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษาในรัฐเมรินแลนด์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะฟัง-พูด ที่ใช้

กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะฟัง-พูดมากขึ้น

พาร์คเกอร์ (Parker, 1967.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศกับบทบาทสมมุติ โดยได้ทดลองสอนในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ครูควรจัดกิจกรรมการสอน เช่น การร้องเพลง การท่องบทโคลง การอ่านออกเสียง หรือการแสดงบทบาทสมมุติ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเท่านั้น เพราะจะช่วยทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจที่จะใช้ภาษาที่ตนเรียน

จากการศึกษาผลการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การนำชุดการสอนมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษภาษาอังกฤษ ส่วนมากทำให้การเรียนภาษาของนักเรียนมีการพัฒนาสูงขึ้น และนอกจากนั้นการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาต่างประเทศ จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผลการวิจัยดังกล่าว ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโดยนำชุดการสอนมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารหรือสื่อความหมาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved